

GELİR UZMANININ KARIYER HEDEFİ

[GÖRÜŞ VE ÖNERİ RAPORU]

[2024 / ANKARA]

İÇİNDEKİLER

1. Giriş.....	3
2. Gelir Uzmanı Olmak Kariyer Hedef midir?.....	4
3. Gelir Uzmanı Ne İş Yapar.....	5
4. Mevcut Durumda Gelir Uzmanına Verilen Kariyer Hedefi.....	7
5. Elektronik İmza Yetkisi.....	8
6. Elektronik İmza Sertifikası İle Talep Edilen Özlük Hakları.....	9
7. Devlet Gelir Uzmanlığına Geçiş	10
8. Vergi İstihbarat Uzmanlığına Atanma.....	10
9. İnceleme Yetkisi.....	12
10.Vergi Denetimi ve Dijital Takip Bürolarının Kurulması...13	
11.Vergi Akademisinin Kurulması.....13	
12.Kariyer Hedefte Vergi Dairelerinin Fonksiyonel Yapısının Değiştirilmesi.....14	
13. Grup ve Daire Başkanlığına Atanma.....17	
14. SMMM Olma İmkânı.....17	
15. Sonuç.....18	

GİRİŞ

Gelir uzmanlığı kadrosu, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda A grubu kariyer meslekler arasında sayılmaktadır. Ancak bu grupta yer alan diğer kariyer mesleklerle aynı özlük haklarından ve kariyer basamaklarından faydalanamamaktadır. Gelir Uzmanlarının kariyer hedeflerine giriş yapmadan önce kariyer nedir ve kariyer planlamasının önemi konularına değinmek gerekmektedir.

Kariyer kelimesi fransızca kökenli olup sözlük anlamı olarak; “Bir meslekte emek ve zamanla elde edilen aşama, başarı, birikim ve uzmanlık” olarak ifade edilebilir. Kariyer kelimesi genelde, bireylerin mesleki ve iş hayatında ulaşmak istedikleri hedef olarak da tanımlanabilir.

Bir meslekte kariyer hedeflerinin doğru planlanması ve çalışanların bu doğrultuda doğru kanalize edilmesi, mesleki tatmin ve başarı açısından, bireysel olduğu kadar kurumsal olarak da büyük önem arz etmektedir. Kurumlar çalışanları ile birlikte ortak bir sinerji oluşturarak hedeflenen vizyonlarına ulaşabilecektir. Çünkü kurumların en büyük zenginlik kaynağı beşeri sermayeleridir.

Peki ama çalışanlara kariyer hedefleri verilmesi neden bu kadar önemlidir? Bu öneme maddeler halinde değinelim;

-Kariyer hedefi olan çalışanların sorumluluk alma duygusu gelişir.

-Kuruma olan aidiyet duygusu artar.

-Liderlik iç güdülerinde artış görülür.

- Takım çalışmalarına daha uyumlu olurlar.
- Hedefe ulaşmada azim ve kararlılıkları daha fazladır.
- Kişisel gelişimlerine önem verirler ve bilginin gücüne inanırlar.
- Mesleki anlamda ulaşmak istedikleri hedefleri vardır.
- Planlı alışırlar.
- İnovatif karakterler olup hayal gleri gelişir ve değişimin gücüne inanırlar.

GELİR UZMANI OLMAK KARİYER HEDEF MİDİR?

niversitelerden yeni mezun olan gençlerin önünde ki en önemli sorunların başında doğru bir kariyer planlaması yapamama endişesi gelmektedir. Gençler öncelikle hangi sektörde ve hangi konumda çalışmak istediklerini doğru olarak belirlemelidirler. Maliye politikaları ve vergi uygulamaları alanında kendilerini geliştirmek ve bu yolda kariyer planlamasını yapmak üzere kariyer meslek olarak bildikleri gelir uzmanlığını seçen genç nesil belirlenen sınav prosedürlerinden geçip büyük bir heyecanla mesleğe ilk adımlarını atmaktadırlar.

Ancak mesleğe başlamaları ile birlikte skutu hayale uğramaktadırlar. Çünkü kendilerine kariyer anlamında basamaklar sunulmadığını, kişisel anlamda kendilerini yetiştirmenin ve geliştirmenin mesleki anlamda bir anlam ifade etmediğini görmektedirler.

Oysaki “5345 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun” 16.05.2005 tarihinde Resmi Gazetede yayımlandığında, en altta çalışan bir memurun kendini geliştirip liyakat sahibi olması durumunda gelir idaresi başkanlığına kadar yükselebileceği lanse edilmişti. Maalesef geline n noktada bırakın başkanlığı, gelir uzmanından başkan yardımcısı ve daire başkanı bulunmadığı gibi vergi dairesinde fiilen görev yapmakta iken atanan grup başkanı bile bulunmamaktadır.

Gelir İdaresi Başkanlığı bünyesinde bulunan 37.000 kadrodan yaklaşık 25.000'i gelir uzman ve yardımcılarının oluşurken gelir uzmanları arasından üst düzey idarecilerin bulunmaması, temsilde adaletsizliğin ve kariyer hedeflerinin verilmemesinin en büyük parametrelerindendir.

GELİR UZMANI NE İŞ YAPAR?

Gelir uzmanı, verginin tarh, tahakkuk ve tahsiline ait tüm aşamalarından sorumludur. Ayrıca kayıt dışı ekonomi ile mücadelenin temel taşıdır. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu 135 inci maddesinde incelemeye yetkililer arasında sayılmamasına rağmen vergi inceleme işlemlerini fiilen yapmaktadır. Gelir uzmanları ayrıca Gelir İdaresi Başkanlığında da geçici personel olarak devlet gelir uzmanları ile aynı masalarda aynı işleri yapmaktadırlar.

Ayrıca Bakanlık birimlerinin de personel ihtiyacını karşılamaktadırlar. Vergi dairelerinin iş yükü her geçen gün artarak, personel ihtiyacı hat safhaya ulaşmışken, merkez birimler vergi dairelerinden sürekli personel çekmektedir. Bu duruma karşın sesini yükseltmeye çalışan personele de vergi dairelerinde teknolojik uygulamalara geçildiği ve iş yükünün kalmadığı iletilmektedir. Oysaki vergi daireleri batma noktasına gelmiş ve salgın sürecinde yaşanan personel kayıpları da bunu tetiklemiştir. Aşağıdaki iş ve işlemlerde ki artışlarda iş yükünü artırmıştır.

- Vergilendirme servisleri mahkemelerin istedikleri bilgilere cevap yetiştirmekte zorlanmaktadır. İl Nüfus Müdürlüğü yada Ticaret Sicil Memurluğunun vermesi gereken tüm veriler mahkemeler tarafından vergi dairelerinden talep edilmektedir. Olması gereken ise Adalet Bakanlığı ile bu birimler arsında protokol imzalanarak istenilen verilerin sistem üzerinden alınmasıdır. Aynı uygulama icra müdürlüklerine bilgi verilebilmesi aşamasında Gelir İdaresi Başkanlığı ile Adalet Bakanlığı arasında yapılmıştır.
- Vergi Mahkemelerinin kararlarına karşı yapılan savunma sayıları sürekli olarak artmaktadır.
- Tarama ve Kontrol Bölümleri, ihbar ve şikayetlere ilişkin müracaatlara yetişememektedir.
- Matrah artırımında bulunup da devreden KDV'si olan mükelleflerin incelemeleri Vergi Denetim Kurulu tarafından vergi dairesi tarafından yerine getirilmesi gerektiği görüşüyle birlikte değerlendirme komisyonları tarafından gönderilmekte olduğundan Tarama Kontrol Bölümleri inceleme bölümü haline gelmiş ve bazı dairelerde ki düzenlenen vergi inceleme rapor sayıları yıllık binli sayılara kadar ulaşmıştır.

- Ayrıca Finansal Piyasalar ve Kambiyo Genel Müdürlüğünün bir işi olan 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında ki Kanun kapsamındaki işlere ait olan açık ihracat hesabı ihbar formlarının takibi de bu birimlerinin iş yüküyle baş edememesine neden olmaktadır. Sadece Ankara'da bu işle görevli beş vergi dairesinde yaklaşık 30.000 işlem yapılacak açık ihracat hesabı ihbar formu beklemektedir. Zaten işler yetişemez durumda iken Hazine kısmının işleri de vergi dairelerinin üzerine yüklenerek kambiyo mevzuatı da görevleri arasına dahil edilmiştir.

- KDV iade servislerinde bekleyen iade/mahsup talep sayıları sürekli artış göstermektedir. İhtisas vergi dairelerinin sayısını artırmakta bu soruna çözüm olamamıştır. Sorun ihtisas dairelerinin sayısının artırılması ile çözülememektedir. Çünkü ihtisaslaşma rakamsal anlamda olmakta konusuna göre uzmanlaşma gerçekleşmemektedir. Sorunun yapısal reformlar ile çözülebileceği aşikardır. Pansuman çözümler sorunların kronikleşmesine neden olmaktadır

- Ödeme emirlerinde ki artış ve ortak takip işlemleri hesap takip birimlerinin ve akabinde icra satış servislerinin iş yükünü artırmıştır. Bu işlemlerin dizaynı kurgulanırken teknolojik altyapıdan faydalanarak yapay zekanın devreye alınması sorunların çözümüne katkı sağlayacaktır.

- Sahte belge kullanan mükellef sayısında ki artışlar Ek-5 işlemlerinin artışına ve takibinde zorluk yaşanmasına neden olmaktadır. Ek-1 veri girişlerinin vergi inceleme raporunu düzenleyen vergi müfettişleri tarafından yerine getirilmesi ve akabinde mükelleflere gönderilen Ek-5 yazılarının sistem tarafından düzenlenmesi ve izahta bulunmayanların yine sistem tarafından özel esaslar kapsamına dahil edilmesi gerekmektedir.

- 213 sayılı Vergi Usul Kanunu 370/a ve b maddelerine göre yapılan izaha davet komisyonlarının iş ve işlemleri sürekli artmaktadır. Özellikle EK-5 uygulaması ile 370/b uygulamalarında çakışma olmakta ve bu durum mükellefleri de mağdur etmektedir. Vergi Denetim Kurulunun iş yükünü hafifletmeyi amaçlayan izaha davet müessesesi henüz verimli olarak uygulanamamakta ve farklı sorunlar doğurmaktadır.

- Risk Analiz Şube Müdürlüğü tarafından vergi dairelerine aylık dönemler halinde gönderilen merkezin incelemeye sevk ettiği mükellefler hakkında vergi dairelerince şef, müdür yardımcısı ve vergi dairesi müdürü tarafından imzalanan komisyon raporlarına istinaden mükellefler sahte belge düzenleme tespiti kapsamında özel esaslara alınmaktadır.

Ancak uygulamada bu mükelleflerin bir kısmı hakkında alış ve satışlarında sahte belge görülmediği halde mal veya hizmet satışında bulunduğu mükelleflerin çok daha üstlerindeki durumlardan kaynaklı olarak özel esaslara alındığı görülmekte bu durumda da eksik veriler ışığında sadece Risk Analiz Müdürlüğü istediği için işlem yapıldığından rapordaki tüm veriler yetersiz kalmaktadır.

Ayrıca Komisyon Raporuna imza koyan şefin Gelir İdaresi Başkanlığında bir hükmü kalmamıştır. Çünkü şefliğe vekalet eden personelin çoğunluğu gelir uzmanı olduğundan Mahkeme kararı ile de bu uygulama kaldırıldığından ve kanuni düzenleme ile Gelir Uzmanı hiyerarşik olarak müdür Yardımcısına bağlandığından imza unvanı boşa kalmaktadır.

Bir diğerk hususta komisyon raporuna imza koyanların müdür haricinde 213 sayılı Vergi Usul Kanunu 135. Maddeye istinaden inceleme yetkisi olmamasıdır.

Dolayısıyla tebliğ ile düzenlenen komisyon raporlarına ilişkin mükellefler tarafından vergi mahkemeleri nezdinde açılan hemen hemen tüm davalar kaybedilmektedir. Bu nedenle yapılan tüm iş ve işlemler boşa gitmektedir.

MEVCUT DURUMDA GELİR UZMANINA VERİLEN KARIYER HEDEFİ

Gelir uzman yardımcıları mesleğ'e başlayıp üç yıllık yardımcılık döneminin sonunda yeterlik yazılı ve sözlü sınavlarından başarılı olarak gelir uzmanı olarak atanmalarının ardından kurum kendilerine kariyer hedefi olarak, vergi dairesi müdür yardımcılığı ve akabinde iki yıl fiilen çalıştıktan sonra vergi dairesi müdürlüğünü göstermektedir.

Ancak gelir uzmanları açısından bu kariyer hedefi kabul edilebilir değildir. Zira vergi dairesi müdür yardımcısı veya vergi dairesi müdürü olmanın özlük hakları yönünden uzmanlara bir katkısı yoktur. Aksine vergi dairesi müdür yardımcısı kadrosuna atanınca maaşı düşebilmektedir. Ayrıca rotasyon ile karşı karşıya kalmakta ve lojmanlarda satıldığından tayin olarak gittiğ'i yerde konaklama ve barınma sorunu ile karşılaşmaktadırlar. Vergi incelemesi yapan vergi mfettişlerinde bile rotasyon uygulaması kaldırılmışken vergi dairesi müdür ve yardımcılarında halen devam etmektedir. Lojmanların satılması ve rotasyon sorunu bile kurumda taşra idarecilerine önem verilmediğinin en belirgin örnekleridir.

Gelir uzmanı açısından bu uygulamanın kariyer hedef olmadığı, bu kadrolara alımlara yönelik açılan sınavlara başvuru sayıları ile ölçülebilir. Çünkü bu sınavlara müracaat sayıları, total adaylar arasından yok denecek kadar azdır. Bu nedenle gelir uzmanları başka kurumlara geçmekte ve yetişmiş kalifiye personel kurumdan kaçmakta ve yetkililer bu duruma çözüm bulamamaktadır.

GELİR UZMANLARININ BEKLENTİLERİ

ELEKTRONİK İMZA YETKİSİ

26 Temmuz 2024 tarihli resmi gazete ile; MADDE 16- 5/5/2005 tarihli ve 5345 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığı ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun 29 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Gelir uzmanları ve gelir uzman yardımcıları; müdür yardımcısı, vergi dairesi müdür yardımcısı, müdür ve vergi dairesi müdürü tarafından verilen görev ve işleri belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yerine getirmekle yükümlü olup kendilerine verilen görev ve işleri yerine getirirken ilgisine göre müdür yardımcısı, vergi dairesi müdür yardımcısı, müdür ve vergi dairesi müdürüne karşı sorumludurlar.”

Yukarıda belirtilen kanuni düzenleme ile mahkeme kararı ile kaldırılan şefe bağlı çalışma uygulaması tamamen kaldırılmıştır. Gelir İdaresi Başkanlığı bu süreci doğru yöneterek uzmanına güvenmeli ve yetkilerini artırmalıdır. Aksi takdirde mevcut yada sayısı artırılacak müdür yardımcılarının süreci yönetebilmesi mümkün gözükmemektedir.

Bu nedenle Gelir uzman yardımcılığı sürecini başarılı bir şekilde tamamlayarak yeterlik sınavında başarılı olup gelir uzmanı kadrosuna atanan personele elektronik imza yetkisi verilmelidir.

Vergi dairelerinde yapılan iş ve işlemlerin sayısı sürekli olarak artmaktadır. Artan bu işlemlerin bir çoğu matbu hale gelmiştir. Örneğin Ek-5 yazıları, açık ihracat ihbar formu bilgi isteme yazıları, mahkeme yazıları, genç girişimci gibi mükellefiyet yazıları bu kapsamda değerlendirilmektedir. Gelir uzmanları bu ve benzeri bir çok yazıyı hazırlamakta ve imzaya

sunmaktadır. İmza aşaması gelir uzmanı, şef ve müdür yardımcısı parafı ve vergi dairesi müdürünün imzasıyla tamamlanmaktadır. Bürokrasiyi azaltmak isteyen hükümet politikaları düşünüldüğünde kariyer meslek olan gelir uzmanlarına yetki ve sorumluluk verip bu minvaldeki yazıları imzalama yetkisinin verilmesi idareyi de rahatlatacaktır. Örneğin binlerce ödeme emrini müdür veya müdür yardımcısının kontrol ederek imzalaması mümkün bulunmamaktadır.

Gelir uzmanlarına elektronik imza yetkisi verilmesi onların kariyerlerinde önemli bir basamak olacaktır. Kendilerini sorumluluk sahibi hissedecek ve imzaladıkları evraklara ilişkin olarak mevzuat yönünden kendilerini geliştirecek ve yenileyecektir. Zaten kariyer uzmanlığın uygulamaya konulmasındaki yegane amaç; bürokrasiyi azaltmak ve verilen hizmet kalitesini artırmaktır.

Özellikle kovid-19 salgınının ülkemizde görülmeye başladığı yıllarda uzaktan çalışma modeli kurumlar tarafından yaygın ve yoğun bir şekilde kullanılmaya başlamıştır. Ancak Gelir İdaresi Başkanlığı bu hususa ilişkin olarak teknolojik alt yapıyı hazırlama anlamında herhangi bir adım atmamıştır. Bir iki yıllık süreç çok uzun bir süre olup vardiya sisteminin uygulandığı koşullarda kurum iş gücü ve hizmet sürelerinde büyük bir kayıp yaşanmaktadır. Oysa ki tüm uzmanlara elektronik imza sertifikası ve yetkisi verilmiş olsa iş gücü kaybı minimize edilebilecek ve biriken iş ve işlemler asgari seviyeye indirgenebilecektir.

ELEKTRONİK İMZA SERTİFİKASI İLE TALEP EDİLEN ÖZLÜK HAKLARI

Elektronik imza sertifikasına haiz gelir uzmanları 375 sayılı KHK ek 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ve bu bende ekli (III) sayılı Cetvelde gerekli değişiklikler yapılarak buraya eklenmelidir. Bu şekilde merkezle taşra uzmanı arasındaki maaş farkı da bir miktar kapatılmış olacaktır. Ayrıca bu düzenlemenin emekli maaşları üzerinde de herhangi bir etkisi olmadığından bütçeye fazla bir yük getirmeyeceğini belirtmek gerekmektedir.

DEVLET GELİR UZMANLIĞINA GEÇİŞ

Vergi dairelerinde çalışan gelir uzmanlarına yönelik oluşturulabilecek kariyer hedeflerinin başında devlet gelir uzmanı kadrosuna geçiş gelecektir. Gelir İdaresi Başkanlığının merkez birimleri de kendi personel ihtiyacını dışarıdan personel alımı yoluyla karşılamalıdır. Ancak kurum içinden de imza yetkisi verildiği tarihten itibaren fiilen beş yıl gelir uzmanlığı yapmış personel arasından devlet gelir uzmanlığına geçiş yoluna gidilmesi personel için istenen ve beklenen kariyer hedeflerden biridir. Ayrıca kurum içinden alınan devlet gelir uzmanları Defterdarlıklara bağlı olarak da çalıştırılabilir. Bu sayede merkez ve taşra birimler birbirine personel göndermeyecek ve kendi ihtiyaçlarını karşılama yoluna gidecektir.

Değerlendirilmesi gereken bir başka konuda kurum içinden devlet gelir uzmanı kadrosuna atanmaya hak kazanan uzmanların çalışacakları birimlerdir. Taşrada çalışacak Devlet gelir uzmanlarının görev ve sorumluluklarının net olarak çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenmesi yerinde olacaktır.

Bu şekilde vergi daireleri içerisinde kariyer basamakları belirlenecek ve personel devamlı olarak dinamik bir yapıya kavuşturularak kendilerini yetiştirmeleri sağlanacaktır.

VERGİ İSTİHBARAT UZMANLIĞINA ATANMA

Vergi İstihbarat Uzmanlığı Görev, Yetki, Çalışma ve Atama Yönetmeliğinde görev ve yetkileri aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

- a) 213 sayılı Vergi Usul Kanunu, 178 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Yönetmelik hükümleri çerçevesinde vergi kaçakçılığı ile mücadele konularında gerçek ve tüzel kişilerle ilgili bilgi toplamakla,
- b) Vergi inceleme elemanlarının yapmakta oldukları vergi incelemeleri ile ilgili olarak araştırılmasını istedikleri konular hakkında bilgi ve delil toplamakla,

c) Toplamış oldukları bilgi ve delilleri vergi istihbarat müdürlüğüne veya müdürlük aracılığı ile ilgili birimlere rapor etmekle,

d) Görevi sırasında öğrendiği konusu suç teşkil eden bilgileri veya delilleri ilgili birimlere ulaştırmak üzere rapor etmekle,

e) Görevin gerektirdiği hususlarda bağlı oldukları birim vasıtasıyla çalışmalarını Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı ile Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı birimleriyle müştereken yürütmekle,

f) Bilgi ve delil toplama metodları ile haklarında bilgi ve delil toplanması gereken gerçek veya tüzel kişi mükellef grupları ve sektörlerle ilgili olarak araştırmalar yapmak ve önerilerde bulunmakla,

görevli ve yetkilidirler.

Gelir İdaresi Başkanlığı vergi istihbarat uzmanlarını sahada kullanmak yerine atıl bırakma yoluna gitmiş ve geline süreçte kurum kadrosunda sadece üç, dört vergi istihbarat uzmanı kalmıştır. Yukarıda belirtilen görevlerde yerine getirilmez olmuştur.

Gelir İdaresi Başkanlığının denetim ve sahada araştırma ayağı eksik ve yetersiz durumdadır. Özellikle Defterdarlıkların operasyonel kadroları bulunmamaktadır. Ülkemizde vergi kayıp ve kaçak oranı yüksek seviyelerde olup taşra birimlerinin bunlarla mücadele edecek ne kanuni bir gücü ne de kadrosu bulunmaktadır.

Bu nedenle Defterdarlıkların bünyesinde “Vergi Kaçakçılığı ile Mücadele ve Vergi İstihbarat Grup Müdürlüğü” kurulmalıdır. Bu birimlerde çalışacak uzmanlar, birimiyle ilgili geniş yetkilerle donatılmalıdır. Konu bu çerçevede ele alındığında bu birimlerde çalışacak en uygun uzmanlık türü “Vergi İstihbarat Uzmanı”dır. Çünkü Gelir İdaresi Başkanlığında bu kadrolar hazır bulunmakta olup bir yönetmelik değişikliği ile gelir uzmanlarından da geçiş yolu açılabilir.

İNCELEME YETKİSİ

Gelir İdaresinin taşra birimlerinde vergi incelemesine yetkili olan kadro vergi dairesi müdürüdür. Ancak vergi dairesi müdürleri bulundukları dairenin sevk ve idaresinden de sorumlu olduklarından dolayı inceleme işlemleri fiilen gelir uzmanları tarafından yerine getirilmektedir.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu 135 inci maddesi; “Vergi incelemesi; Vergi Müfettişleri, Vergi Müfettiş Yardımcıları, ilin en büyük mal memuru veya vergi dairesi müdürleri tarafından yapılır. Gelir İdaresi Başkanlığının merkez ve taşra teşkilatında müdür kadrolarında görev yapanlar her hal ve takdirde vergi inceleme yetkisini haizdir.” hükmünü içermektedir.

Gelir uzmanlarından taşrada çalışacak devlet gelir uzmanlarına geçişi tamamlanarak, VUK 135 inci maddesinde, vergi dairesi müdürlerinden sonra gelmek üzere “taşrada çalışan devlet gelir uzmanı” ibaresi eklenmelidir.

Kısmi tevkifata tabi işlemlerden kaynaklanan KDV iade/mahsup taleplerinde 10.000 TL. üzerindeki işlemlerin bir çoğu vergi inceleme raporuna istinaden yerine getirilebilmektedir. Ancak inceleme işlemlerinin uzun sürmesi KDV iade ve mahsup işlemlerinin gerçekleşmesini geciktirmekte ve bu durum da mükellef mağduriyetlerine yol açmaktadır. Kaldı ki vergi müfettişleri iade işlemlerinde sistem tarafından üretilen KDV İadesi Kontrol Raporuna bakmakta ve bu raporda sıkıntı olmaması durumunda iade talebini yerinde bularak rapor tanzim etmektedirler.

Bu nedenle belirlenen tutarlara kadar olan söz konusu iadelere ait inceleme taleplerinin de taşrada yetkilendirilen uzmanlar tarafından incelenerek vergi inceleme raporuna bağlanması hem bürokrasiyi azaltacak hem de sınırlı denetim gücünün daha etkin ve verimli kullanılmasını sağlayacaktır.

Ayrıca sahte belge kullanma tespitlerine ilişkin incelemelerin de Tarama Kontrol Bölümlerinde görevli gelir uzmanları tarafından sonuçlandırılması, sahte belge düzenleyicisi olan mükellefler hakkında yapılacak incelemeler için vergi denetiminin gücünü ve zamanını artıracaktır.

VERGİ DENETİMİ VE DİJİTAL TAKİP BÜROLARININ KURULMASI

Taşra uzmanlarına inceleme yetkisi verildikten sonra Tarama Kontrol Bölümlerinin adı işlem yönergesinde gerekli değişiklikler yapılarak “Vergi Denetimi ve Dijital Takip Bürosu” olarak değiştirilmelidir. Çağın gereksinimleri ve teknolojik gelişmeler vergi dairelerindeki yapısal değişimleri kaçınılmaz kılmaktadır.

Bu büroyu güçlü kılmak adına veri hazırlayıp sunmak üzere de “Data Analiz ve Raporlama Bürosu” kurulmalı ve sahada aktif çalışacak şekilde görev tanımı yapılmalıdır. Gelir İdaresi Başkanlığının kayıt dışı ekonomi ile mücadele stratejik eylem planlarında belirlenen hedeflere ulaşmak isteniyorsa bu değişim ve dönüşümler kaçınılmazdır.

VERGİ AKADEMİSİNİN KURULMASI

KPSS şartı ve kurum sınavından başarılı olduktan sonra atanan gelir uzman yardımcıları, defterdarlıklara atanmakta ve oradan da vergi dairesi müdürlüklerine gönderilmektedir.

Sonrasında ise çok kısa süreler kurum içi eğitimler verilmekte bu şekilde tüm servislerde iş ve işlemleri öğrenmeleri beklenmektedir. Bu birazda yüzme bilmeyen birini denize atıp yüzmesini beklemekle eşdeğerdir.

Kurum kalitesini artırmak adına “Vergi Akademisi” kurulmalıdır. Alınan gelir uzman yardımcıları öncelikle bu akademiye alınmalı ve en az bir yıllık seminer eğitimleri ve sonundaki genel sınavlardan sonra bir üst eğitim alanına alınmalıdır. Sınavda başarılı olamayan gelir uzman yardımcıları vergi dairelerinde ;

- 1-İcra ve satış,
- 2-Hesap ve takip,
- 3-Muhasebe kayıt,
- 4-Sicil yoklama

Servislerinde göreve başlayarak hizmet vermelidir.

Sınavda başarılı olan gelir uzman yardımcılarının eğitimleri devam ederek özellikle vergi denetimi ve inceleme alanında kapsamlı eğitimlerden sonra ikinci aşamada başarılı olanlar isteğe bağlı olarak vergi müfettiş yardımcılığına, başarısız olanlar ise vergi ihtisas birimleri için üçüncü ve son aşama olan ihtisas eğitime alınmalıdır. Bu aşamada sonunda yapılacak

sınav puanına göre belirlenecek ihtisas alanlarında tercihe göre vergi dairelerinde gelir uzman yardımcısı olarak göreve başlayacaktır. Üçüncü aşama sonunda görev yapılacak ihtisas alanları aşağıda belirtilmiştir.

1-KDV iade ve inceleme,

2-Vergi hukuku ve takibi,

3-Vergi inceleme ve denetimi,

4-Mükellef temsilcisi, mükellef dosyası takibi ve diğer işlemler,

Birinci ve ikinci aşamalarda ki uzmanlıklar arasında ki geçişler ve görevlendirmeler kendi içlerinde gerçekleşecektir. Görev tanımları ve sorumlulukları yoruma mahal vermeyecek şekilde net ve anlaşılır olarak belirlenmelidir.

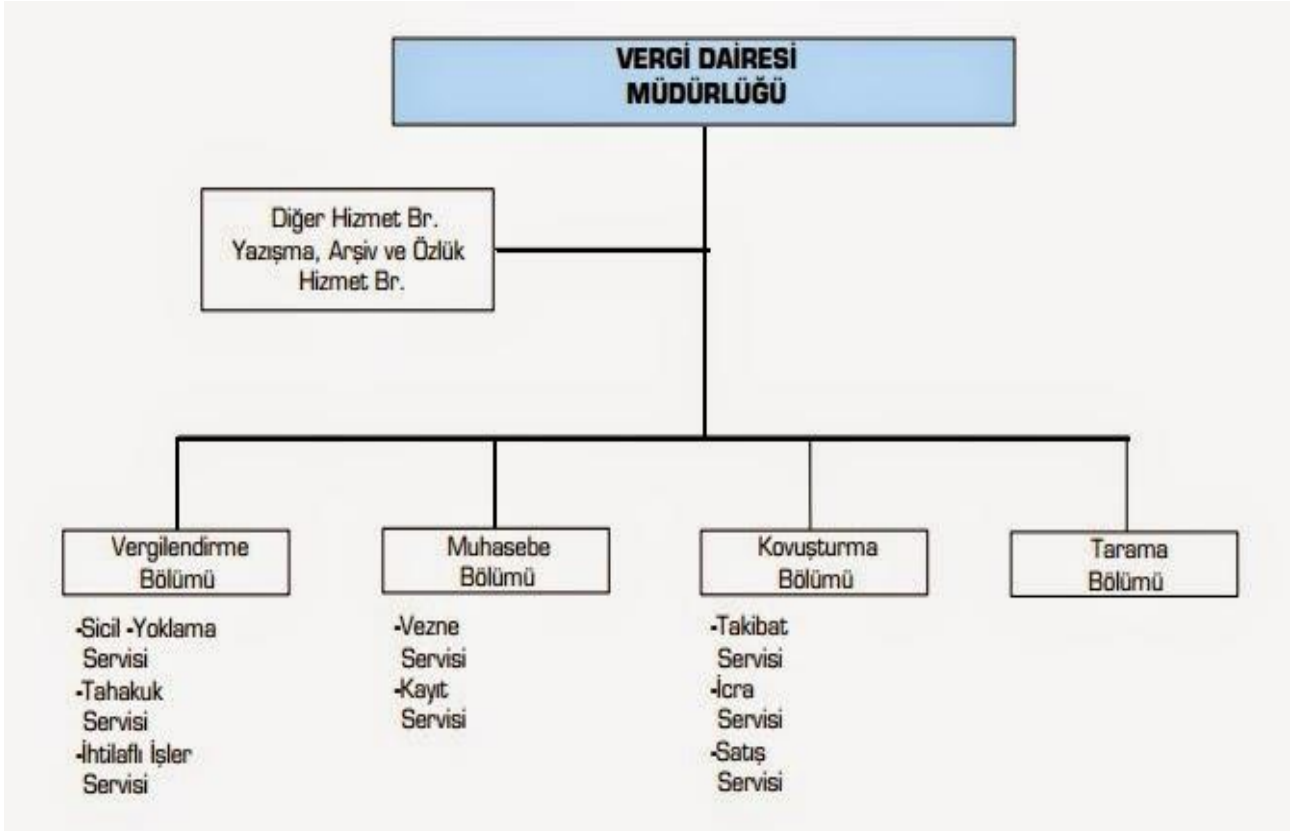
KARİYER HEDEFTE VERGİ DAİRELERİNİN FONKSİYONEL YAPISININ DEĞİŞTİRİLMESİ

Vergi dairesi müdürlüklerinde kadrosu taşra olmak üzere görev yapan uzmanlar merkez taşra ayrımı gözetmeksizin tüm birimlerde görev yapmaktadır. Bu durumda uygulamada belli sıkıntıları beraberinde getirmektedir. Özellikle vezne sevisinde çalışmak istemeyen gelir uzmanları mahkemelere açmış oldukları davaları kazanmakta ve Gelir İdaresi Başkanlığında bu konuda açılan dava sayılarında artış olmaktadır. Gelir İdaresi Başkanlığı bu hususu göreve itaatsizlik olarak görerek veznede çalışmak istemeyen uzmanlar hakkında disiplin cezası verilmesi yoluna başvurmaktadır.

Ancak çözüm bu olmamalıdır. Gelir uzman yardımcısı yada uzmanı olarak görev yapan personelin vezne, evrak, kurye, sekreterlik vb. gibi görevlerde çalıştırılması özelde mesleğe genelde ise kuruma itibar kaybı yaşatmaktadır. Ayrıca veznedar yada v.hki kadrolarının yapabileceği işleri uzman eliyle gördürmek devlet bütçesinden de fazladan para çıkması anlamına gelmektedir.

Bu nedenle vergi dairelerinde vergicilik ve büro işleri olarak iki ayrı birim ve organizasyon yapısı olmalıdır. Her ikisi de kendi içinde ilerleyecek kariyer hedeflere tabi olmalıdır. Evrak, vezne, kurye, sekreterlik, özlük ve arşiv gibi birimlerde gelir uzman ve yardımcılarını çalıştırılmamalıdır. Bu sayede hem gerçek uzmanlaşmaya geçilecek hem de devletin bütçesinden daha az personel gideri çıkmış olacaktır.

Mevcut durumda “Vergi Dairelerinin Fonksiyonel Yapısı” aşağıdaki gibi olup gelir uzman ve yardımcılarını tüm birimlerde ve her işte çalıştırılmaktadır.

VERGİ DAİRESİ ORGANİZASYON ŞEMASI (DÜŞÜNÜLEN)

VERGİ DAİRESİ KONTROLÖRÜ

Güçlü vergi idaresi için güçlü vergi dairesi projesi kapsamında öncelikle nüfusu 4 milyonun üzerinde olan illerdeki Defterdarlıkların bu yapıya geçmesinin uygun olduğu mülhaza edilmektedir.

GRUP VE DAİRE BAŞKANLIĞINA ATANMA

Vergi dairesi içinden üçüncü aşama eğitimi tamamlamış gelir uzmanları arasından da grup başkanlığı veya daire başkanlığına atama yapılması çalışanların kurumuna olan güvenini artıracak ve yeni bir kariyer basamağı oluşturacaktır. Şu anki mevcut üst düzey idareci yapısı temsilde adaletsizliğe en büyük örnek olup tabanda çalışan birinin başarılı olsa da kurumun üst tarafında yeri olmadığına en büyük örnektir.

Kurumsal adaleti sağlamak üst seviye idarecilerin en önemli görevlerinden biri olduğu gibi alt kademede çalışan personelinde beklentisidir.

SMMM OLMA İMKANI

Serbest muhasebeci mali müşavir olabilmek için aşağıda ki şartları taşıyor olmak gerekmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşı olmak

Medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olmak

Ayırt etme gücü, kısıtlılık, erginlik şartlarına haiz olmak

Kamu haklarından mahrum bulunmama

Mahkumiyet hali şartında mahkum olmama şartını yerine getirmelidir

Ceza ve disiplin kovuşturması sonucunda memuriyetten çıkarılmış olmamak

Meslak şeref ve haysiyetine uymayan durumları bulunmamak

Hukuk, iktisat, maliye, işletme, muhasebe, bankacılık, kamu yönetimi ve siyasal bilimler dallarında eğitim veren fakülte ve yüksekokullardan veya denkliği yükseköğretim kurumlarınca tasdik edilmiş yabancı yükseköğretim kurumlarından en az lisans seviyesinde mezun olmak veya diğer yükseköğretim kurumlarından lisans seviyesinde mezun olmakla beraber bu fıkrada belirtilen bilim dallarından lisansüstü seviyesinde diploma almış olmak

Şartları ile birlikte en üç yıl SMMM veya YMM yanında staj yapmış olanlar SMMM sınavına katılmaya hak kazanır.

Görüleceği üzere gelir uzmanları staj şartı hariç diğer tüm şartlara haizdir. Gelir uzmanlığında geçirilen süre stajdan sayılırsa, uzmanlarda bu sınava girme hakkını kavuşacaktır. Buda

meslek açısından bir farklılık oluşturacak, yapacakları kontrol ve denetimler açısından kendilerini geliştirmiş olacaklardır. Sonuçta bu sınav için harcayacakları gayretten kurumda faydalanacak ve ekstra bir eğitim vermeden uzmanların gelişimine katkıda bulunmuş olacaklardır.

SONUÇ

“Hedefsiz bir insanın varlığından şüphe ederim” demiş, Hz. Mevlana.

Savunma, Büro ve Destek Hizmetleri Sendikası olarak, hedefsiz mesleğin geleceğinden şüphe duymaktayız. Gelir uzmanlarına yaptıkları işlerle uygun yetki ve kariyer hedefler verildiğinde vergi daireleri daha etkin ve dinamik bir yapıya bürünecektir.

Bilindiği üzere yıllardır kayıt dışı ekonomi ile mücadele edilmeye gayret gösterilmektedir. Lakin çıkarılan onca kanuna, eylem planına, denetim birimlerinin yeniden yapılandırılmasına rağmen sorun çözüme kavuşturulamamıştır.

Unutulmamalıdır ki, vergi devletin damarlardaki kanıdır, olmazsa olmazdır.

Sonuç olarak; vergi adaletinin sağlanması verginin tabana yayılması, toplumda vergi kültürünün oluşturulması ile mümkün olacaktır. Etkin ve verimli bir gelir idaresi için merkezden yönetim ve denetim usulünden ziyade yerinden denetim tercih edilmelidir. Bunun yapılabilmesi de vergi daireleri ile gelir uzmanlarının yetkilerinin yeniden değerlendirilmesi ve düzenlenmesiyle mümkün olacaktır.

Bu nedenle Sendikamız, siyasilerden ve bürokratlardan konuyu en kısa sürede ele almalarını ve olumlu bir şekilde değerlendirmeleri beklemektedir.

SAVDES-SEN